

До галузевих особливостей торгівлі, які впливають на облік витрат відносяться:

На відміну від виробництва у торгівлі нічого не виробляють. Надана послуга не має кількісних характеристик, тому у торгівлі відсутній процес визначення фактичної собівартості. Витрати не поділяють на прямі і непрямі, основні і накладні. Відсутній облік готової продукції, виробничих і загальновиробничих витрат.

Значна номенклатура товарів у роздрібній торгівлі впливає на бухгалтерський облік, який ведуть лише у вартісному вираженні за цінами реалізації.

Витрати торгівельних підприємств є витратами обігу, що не включаються до вартості товарів, а належать до витрат звітного періоду. Вони обліковуються на відповідних рахунках дев'ятого класу та списуються на фінансовий результат.

Облік товарних запасів здійснюють за двома показниками:

1) Кількісно – вартісний облік наявності і руху товарів за купівельними цінами та кожною назвою товарів.

2) Облік загальних транспортно-заготівельних витрат, що відносяться на весь обсяг товарних запасів або розподіляються за їх окремими групами.

Витрати торгівельної діяльності пов'язані з просуванням товару від виробника до споживача поділяються на:

- 1) витрати на придбання товарів;
- 2) витрати на управління підприємством;
- 3) витрати на реалізацію товарів.

Крім того, витрати поділяються за галузями діяльності (оптова, посередницька, роздрібна торгівля тощо) та за видами.

Склад статей витрат торгівельного підприємства визначається самостійно, виходячи з потреб отримання інформації або потреб користувачів.

Особливої уваги в торгівлі потребують витрати на зберігання, сортування, обробку, упаковку і передпродажну підготовку товарів, витрати на рекламу, втрати товарів у межах норм природного убутку під час перевезень, зберігання і реалізації товарів, витрати на тару. Крім того, важливим і необхідним є облік і контроль витрат, пов'язаних із псуванням товарів (неякісні і небезпечні товари), результатів інвентаризації товарів.

Разом з тим, при оприбуткуванні товарів у роздрібній торгівлі встановлюють відсоток торгівельної націнки, що вимагає відповідного розмежування в обліку таких витрат і розрахунку в кінці звітного періоду по розподілу торгівельної націнки між реалізованими та нереалізованими товарами.

Отже, в торгівлі, як і в інших галузях економіки, загальним є поділ витрат за видами діяльності (операційна, фінансова, інвестиційна) та елементами витрат (матеріальні витрати, витрати на оплату праці, відрахування на соціальні заходи, амортизація, інші операційні витрати). Хоча торгівля відноситься до виробничої сфери економіки, методика обліку витрат характеризується особливостями торгівельної діяльності, які пов'язані з придбанням і реалізацією товарів, зберіганням товарів, якістю товарів тощо. Тому, відмінним є склад витрат, порядок формування собівартості товарів, об'єкти обліку і контролю витрат.

Хомин Петро

д. е. н., професор

Тернопільський національний технічний університет ім. Івана Пулюя
м. Тернопіль, Україна

ЕРЗАЦИ ТЕОРІЇ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ

Не маючи наміру заперечувати висновок таких учених, як Е. С. Хендриксен і М. Ф. Ван Бреда, що „єдина загальна теорія обліку є тільки бажаною, адже бухгалтерський облік як наука ще перебуває на надто примітивному рівні розвитку. Краще, що може бути досягнуто на цьому етапі, – це набір теорій, підтеорій, моделей, які можуть доповнювати одна одну, поєднуватися й конкурувати між собою” [3, с. 24], все ж таки не можемо погодитися зі спробами звести цю проблему до підміни її сутності сумнівної вартості ерзацами.

І не стільки тому, що з історії бухгалтерського обліку відомі куди більш обґрунтованіші дефініції на заміну прикметника бухгалтерський, як-от статмологія – вчення про бухгалтерський баланс (П. д’Альвізе), логісмологія – вчення про бухгалтерські рахунки або леммалогія – вчення про залишки (Гаспар Россі), контологія – логіка рахунків (Габріель Фор), чи логісмографія – наука адміністративних функцій (Дж. Чербоні), скільки через відсутність підстав вважати декілька зневажливих пасажів у бік бухгалтерського обліку засадами, які зроблять переворот в обліковій теорії, перетворивши її у вчення про сутність, закономірності й форми його пізнання, „сукупність логічно взаємозв’язаних узагальнених понять емпіричного походження” (так визначив зміст теорії американський соціолог Т. Парсонс [4, с. 212]).

А претендентів на титули ”метрів” – у прижиттєвих класиків, бо їхні заслуги, які обмежуються ролями ”неграмотних переписувачів чужого” (Ф. Бутинець), не тягнуть навіть на рівень ”дециметрів”. Інакше звернули б увагу, що англійське слово accounting має такі значення: 1) облік; звітність; 2) розрахунок; підрахунок; калькуляція й не піддавалися на рекламні трюки, нібито Б. Раян присвоїв своїй книзі назву ”Стратегічний облік для керівника”, коли насправді в ній йдеться про стратегічні розрахунки для менеджменту.

Причому ці ”метри”, чи то пак ”дециметри” не гребують і пересмикуванням, глибокодумно розмірковуючи, чи бува прийняття Податкового кодексу України й відміна П(С)БО ”Податкові різниці” не є підставою для заміни дефініції ”облік” на ”розрахунки”, хоча мали би знати: ”Об’єктом оподаткування є прибуток, ... який визначається шляхом коригування (збільшення або зменшення) фінансового результату до оподаткування (прибутку або збитку), визначеного у фінансовій звітності підприємства ... на різниці ...” [1, ст. 134], тобто відмінності фіскального й бухгалтерського прибутку зберігаються, хоч у звуженому масштабі, позаяк вводиться сумарний поріг доходів (20 млн. грн.), у межах якого податок на прибуток визначатиметься від фінансового результату, обчисленого за правилами бухгалтерського обліку.

Відтак всупереч тому, що в 30-ті роки минулого століття „паралельне

існування двох дисциплін – рахункознавства (як теорії бухгалтерського обліку) і рахівництва (практичного застосування принципів рахункознавства) визнали недоцільним, більш того – небажаним. Було вирішено створити єдину науково-практичну дисципліну – бухгалтерський облік” [2, с. 479-480], нині маємо крен у бік компіляцій, або й відвертого плагіату, які ніяк не можуть вважатися ні першим, ані другим, через що, на жаль, теорія й практика бухгалтерського обліку – як висловився Я. Соколов, – „починають стрімко деградувати” [2, с. 478].

Список використаних джерел

1. Податковий кодекс України від 2 грудня 2010 року № 2755-VI.
2. Соколов Я.В. Бухгалтерский учет: от истоков до наших дней /Я.В. Соколов. – М. : Аудит ЮНИТИ, 1996. – 638 с.
3. Хендриксен Е.С. Теория бухгалтерского учета: пер. с англ.: под ред. проф. Я. В. Соколова / Е. С. Хендриксен, М. Ф. Ван Бреда. – М. : Финансы, 2000. – 576 с.
4. Parsons T. The present Position and Prospects of Systematic Theory in Sociology / Parsons T. // Essays in Sociological Theory. The Free Press, 1954.

Царук Наталия

к.э.н., доцент

ОП НУБиП Украины «Нежинский агротехнический институт»,
г. Нежин, Украина

ПУТИ СОВЕРШЕНСТВОВАНИЯ МЕТОДИКИ ИСЧИСЛЕНИЯ СЕБЕСТОИМОСТИ ОВОЩЕЙ

Производство овощей является одним из наиболее трудоемких и рискованных направлений в растениеводстве.

В современном правовом поле и действующей практике бухгалтерского учета в Украине признания расходов, влияющих на себестоимость продукции, в том числе продукции овощеводства, происходит по правилам, предусмотренным П(С)БУ 16 «Расходы» [2]. Согласно его норм себестоимость продукции, производимой на предприятии, состоит из двух компонентов:

- производственной себестоимости, которая рассчитывается по сумме прямых материальных затрат на производство такой продукции, прямых затрат на оплату труда, других прямых расходов, переменных общепроизводственных и постоянных распределенных общепроизводственных расходов;
- себестоимости реализованной продукции, которая, кроме производственной себестоимости, включает сумму нераспределенных постоянных общепроизводственных расходов и сверхнормативных производственных расходов.